

Tillgängligheten vid Sjökvarteret

Datum: 2 oktober 2025 **Tid:** kl. 10 **Plats:** Sjökvarteret, Mariehamn

Deltagare:

Erika Elfsberg, Funktionsrätt Åland/sekreterare

Alexandra Gamba, Funktionsrätt Åland

Catrin Schönberg, Vårt Hjärta

Dexter Mäkelä, NPF Åland

Linda Liljendahl, Ålands neurologiska förening

Björn Lindfors, Ålands synskadade

Maria Sten Lindqvist, VD Sjökvarteret

I augusti 2022 besökte tillgänglighetsgruppen Sjökvarteret och gruppen har nu bjudits in till ett återbesök. Sjökvarterets VD Maria Sten Lindqvist presenterade förändringar och förbättringar av tillgängligheten som gjorts sedan gruppens första besök. Varje avsnitt i rapporten inleds med en genomgång av vad som utvecklats i området och följs av gruppens förslag på ytterligare förbättringsmöjligheter.

Tillgänglighetsgruppen består av representanter från Funktionsrätt Åland och dess medlemsföreningar. Gruppen gör inventeringar utifrån ett erfarenhetsperspektiv. Gruppen har ett brett perspektiv där fysiska, sensoriska samt psykiska funktionsnedsättningar beaktas och vilka anpassningar som behövs för att det som inventeras ska vara tillgängligt för alla. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ligger till grund för gruppens arbete.

Innehåll

Ankomst	1
Museet	2
Torget och vägen till Båken.....	4
Tillgänglig toalett.....	6
Sammanfattning.....	8

Ankomst

Tillgänglighetsgruppen besökte Sjökvarteret under en solig och klar förmiddag i oktober under lågsäsong. Parkering för de med särskilt tillstånd finns intill butiken Salt och entrén till museet, parkeringen är asfalterad och det är synligt skyltat till Sjökvarteret från vägen. Hjärtstartare finns nu att tillgå, på utsidan av museibygnaden.

Bild 1. Hjärtstartare

Museet

Vid gruppens förra besök 2022 konstaterades att museet inte var: "möjligt att besöka för synsvaga, rullstolsburna, rullatorer, barnvagnar eller personer med reuma, ryggbesvär och liknande". Träggolv har nu lagts i hela museet och ramp finns för att ta sig in genom entrén. Ny belysning har satts in och punktbelysning kommer att sättas in till nästa sommar, då den nya utställningen är på plats.

För närvarande har museet ingen pågående utställning och infoskyltar på väggar ska bytas ut. En utställning planeras vara klar till sommaren 2026.

Bild 2. Museet med nytt träggolv.

Bild 3. Skötbåt.

Bild 5. Närbild på ramp till entrén.

Bild 6. Ingången till museet.

Gruppens synpunkter om museet

Trägolvet i museet är ett stort lyft för tillgängligheten och gruppen är mycket glada att man satsat på museet.

Rampen upp till museets entrédörr är gjord som en naturlig ramp i stenläggningen, vilket är ett väl fungerande och snyggt sätt att göra en entré tillgänglig. Dock är rampen för brant för att enkelt ta sig uppför med manuell rullstol, vilket vi kunde märka vid vårt besök. Vår mätning visar att det är en 15% lutning på brantaste stället, rekommenderad lutning är max 5 % (1:20).

Det finns en annan större ingång med två trädörrar som öppnas utåt. Även denna ingång har en naturlig ramp, här är lutningen 7% på brantaste stället och denna ingång upplevs som enklare att använda.

Bild 7. Den större ingången till museet.

Vi rekommenderar att sätta in ett ledstråk i museet, det kan göras på ett snyggt sätt till exempel med ett nautiskt tema.

Det får gärna finnas stolar/bänkar på olika höjd och det underlättar för många om vissa har armstöd.

Texter och infoskyltar i utställningen bör vara lätta att läsa och förstå och på en höjd som kan läsas både från sittande och stående. Hög kontrast mellan text och bakgrund behövs för att göra texter läsbara. Skyltar behöver också vara enhetliga både i utseende och exempelvis vilket/vilka språk som används i skyltning.

Belysningen i taket fungerar bra men är inte tillräcklig för att lysa upp utställningarna, och punktbelysning planeras att sättas in. Det är viktigt att denna belysning ger ett jämnt ljus och är bländfri.

Entrédörren har en höjd av 208 cm och en utrymningskylt är fäst i övre dörrkarmen, på en höjd av 198 cm. Rekommendationen är 2,20 cm fri höjd och den utstickande skylten är ett problem för långa personer. Gruppen rekommenderar att skylten flyttas. Tills detta åtgärdas kan varningsmarkering användas, exempelvis i form av gul-svartrandig tejp.

Bild 8. Karta över området

Bild 9. Infoskylt.

Vi har även tittat på skyltningen om området som syns på bilderna ovan och som hittas utanför museet i närheten av entrén. Det underlättar orienteringen om det finns stråk inritade på kartan som indikerar i vilken ordning man tänkt att besökaren ska gå i området. Det är viktigt att om visuella stråk införs på kartan så bör det vara stråk som är tillgängliga.

Torget och vägen till Båken

Utanför museets entré finns en större öppen plats som leder ner mot bryggor där fartyg är förtöjda. Intill det öppna torget finns butikerna Salt och Gullviva, Sjökvarterets museum samt restaurang Niska.

Torget har fått stenläggning istället för grus vilket förbättrat framkomligheten avsevärt. Bänkar och bord finns runt om på torget. En träspång har även anlagts längs med kajen och denna leder ända till den så kallade "båken". Det är jämnt underlag med antingen stenplattor, asfalterad gång eller träspång och det finns inga nivåskillnader mellan dessa. Belysning kvällstid har satts in längs med träspången och ut mot "båken" i form av pollare längs med spången.

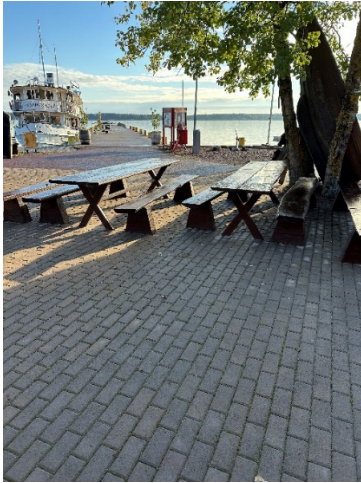

Bild 10. Torget

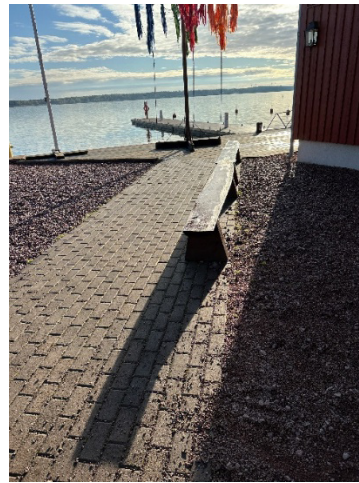

Bild 11. Stenläggning och bänkar

Gruppens synpunkter om torget

Det är positivt att det finns gott om sittplatser på torget, som nu är framkomligt med den nya stenläggningen och träspången. Det får gärna finnas någon bänk med armstöd. Gruppen ser också positivt på att belysning satts in kvällstid.

Vid kajen finns inget räcke och inte heller en avåkningskant. Det innebär fallrisk exempelvis för personer med synnedsättning och personer med rullstol, men även andra. Gruppen rekommenderar liksom vid vårt förra besök att man har ett räcke längs med träspången där det finns fallrisk. Även där träspången leder till parkeringen behövs räcke eller ett lägre avåkningsskydd. Detta för att minska risken att någon hamnar snett med sitt hjälpmedel och får svårt att ta sig upp på spången på nytt.

Gruppen noterar att gästbryggan inte är tillgänglig för alla då det är ett brett "hål" mellan bryggan och kajen, samt en höjdskillnad upp till träspången. Det skulle behövas någon form av ramp exempelvis i plåt, som även klarade att bryggan rör sig, för att gästbryggan ska kunna ses som tillgänglig.

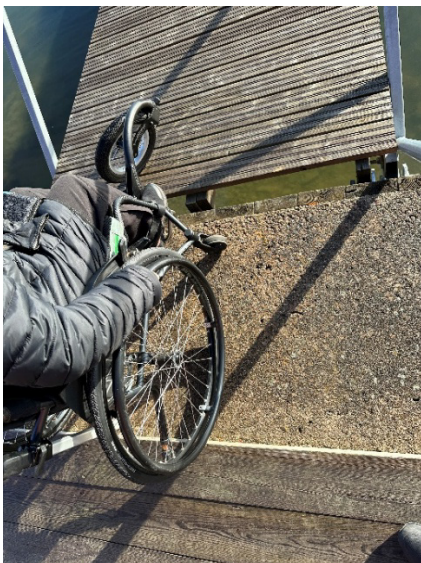

Bild 12. Glipta vid gästbrygga

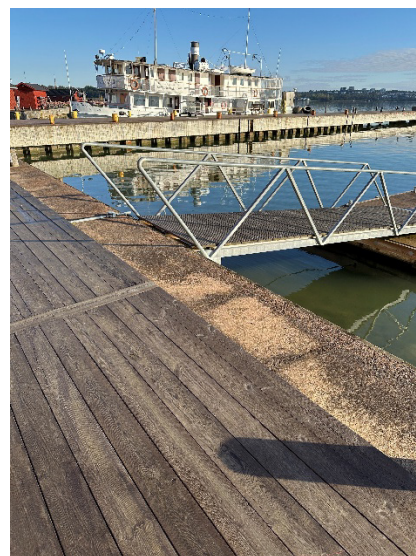

Bild 13. Gästbryggan

Bortom torget leder en grusväg till de olika mindre byggnaderna och båtbyggeriet. Här är fortfarande svårframkomligt med hjälpmedel konstaterar gruppen.

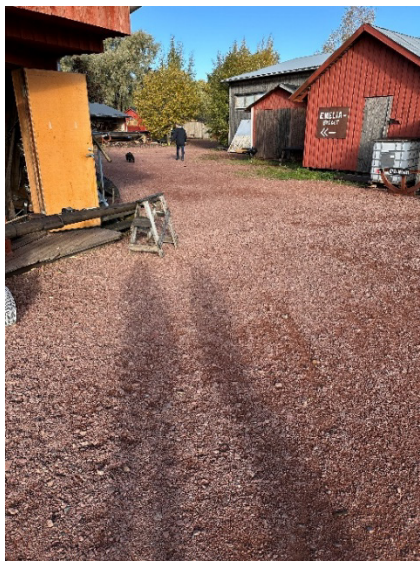

Bild 14. Grusplan vid sjöbodar.

Bild 15. Träspång till parkeringen

Tillgänglig toalett

En toalett som är anpassad för personer med funktionsnedsättning finns i Pub Niska under restaurangens öppettider. Toalett fanns redan vid gruppens första besök 2022 men den konstaterades då inte vara tillgänglig i tillräcklig grad. Ett flertal förbättringar har nu gjorts, där man byggt om toaletten på insidan och breddat dörrar så att rullstolsanvändare kan bruka toaletten.

Bild 16. Tröskel in till byggnad med toaletter

Bild 17. Passage utanför toaletter

Gruppens synpunkter om toaletten

Möjligheten att använda en toalett när man besöker Sjökvarteret är väldigt viktig och att det finns en toalett som är tillgänglig för alla. Gruppen ser mycket positivt på att det nu finns en toalett som är enkel att använda för personer med funktionsnedsättning. Toaletten är enbart öppen under Niskas öppettider, vilket är problematiskt övriga tider.

Vägen in till toaletten är har en dörrbredd på 86 cm vilket är godkänt, dörren till toaletten har också tillräcklig bredd. Passagen till toaletterna är tillräcklig bredd för att kunna ta sig genom den med rullstol samt elrullstol, men är något för smal för att kunna vända med rullstol. Rekommenderad bredd på passager är 150 cm. Tröskeln i två etapper som leder in i byggnaden är högre än rekommenderat. En ramp/gummilist här skulle underlätta. Lutningen på denna ramp eller list rekommenderas vara max 5 procent.

Bild 18. Insidan av tillgängliga toaletten

Bild 19. Låda inne på toaletten

Insidan av toaletten har tillräckliga mått och har toalettstolen i mitten av väggen vilket gör det möjligt med överföring från båda sidor. Det finns höj- och sänkbart handfat och handtag på bägge sidor om toalettstolen. Dock står det en stor trälåda inne på toaletten som är skrymmande och minskar svängutrymmet. Rekommendationen är att det ska finnas 150 cm svängradie i en tillgänglig toalett, detta för att göra det möjligt att svänga runt med både vanlig samt eldriven rullstol och att göra överföring till toalettstolen. Om denna låda tas bort och det lilla bordet intill toaletten flyttas, exempelvis till hörnet där lådan står nu, så är toalettens utformning godkänd.

Golvet har god kontrast mot väggen, men det skulle underlätta för personer med synnedsättning om toalettlocket var i en kontrasterande färg, samt om det var färgade kakelplattor bakom handfattet, exempelvis med hjälp av självhäftande kakeldekor.

Spegeln är installerad för högt, en större spegel kan behövas för att fungera för både stående och sittande personer.

Det saknas ett larmsystem. Larm bör finnas på en tillgänglig toalett. Skyltning om toaletten saknas på utsidan av restaurangen, skylt rekommenderas sättas upp på höger sida om dörren så att den syns även när dörren är uppställd.

Sammanfattning

Sjökvarteret är en kulturellt mycket värdefull plats för Åland och en välbesökt sevärdhet för turister, för både Mariehamns stad och för hela Åland. Det är särskilt viktigt att ett populärt turistmål som Sjökvarteret är möjligt att besöka för alla oavsett funktionsförmåga.

Funktionsrätt Ålands tillgänglighetsgrupp ser stora förbättringar av tillgängligheten vid Sjökvarteret vid vårt senaste besök i jämförelse med vid besöket 2022. Museet är nu möjligt att besöka för personer med olika funktionsnedsättningar, torget och vägen till båken samt bryggorna har förbättrad framkomlighet och förbättringar i anslutning till den tillgängliga toaletten är också ett mycket positivt tillskott.

Vi kan se möjligheter till ytterligare förbättringar som skulle göra området mer tillgängligt. Dessa förbättringar är till vissa delar mindre åtgärder som är enkla att genomföra, som ledstråk i museet, ommöblering på toaletten och utjämning av höga trösklar. Vissa åtgärder kräver något större anpassningar men är av stor vikt, bland annat att rampen in till museets entré borde planas ut mer och att ett larmsystem behövs till den tillgängliga toaletten. Ett fortsatt arbete med att öka tillgängligheten får gärna utvidgas så att en ännu större del av Sjökvarteret blir lättframkomligt med hjälpmedel, som vägen till båtbygget och andra verksamheter i anslutning till Sjökvarteret.

Vi är glada över att Sjökvarteret är måna om att öka tillgängligheten för besökarna och vi önskar dem lycka till med det fortsatta arbetet.

Mariehamn, 27 oktober 2025

Karl Wahlman

Erika Elfsberg

Verksamhetsledare

Kommunikatör

Funktionsrätt Åland rf

Skarpansvägen 30, 22100 Mariehamn

+358 (0)18 22 360, info@handicampen.ax

www.handicampen.ax